

ուղագր. օրոնուգծա իմաստը րահաթ
պաշտամբը, սօնու նե օրուր, քիս
սէյն մայիւմ տէրի տիր:

Իմաստըն, բօլիթիգաւա զայիֆ
պիր հալտէ պաշտամբըն պաշտ
տան տախի մայիւմ տիր. քի, տէյիթ
էրի, Փատիշահարը, վիւթէլարը,
վէ մէջիպէրի վար իքէն, պու տէֆա
Իմաստընը յարանայա վէ ինկիթէր
րայա արգուհալ վէրմէյէ գալգըմը
լար տըր, վէ պաւ արգուհալար թան
զիմ օրուհուպ, մարթըն օթուգ պի
րինտէ, օթուգ պին իմա տախի թօլ
լանմը տըր, վէ պիր գալգ միլոն իմ
լա թօլիանաւաղըն մէմալ իտէնէր
տախի վար տըր: Ինթէ յարանայա իմ
բէրաթորուհա եաղըն արգուհալին
սիւրէթի:

« Հալմէթլիւ յարանայա իմբէրա
թորու հաղըթէթէրի:

« Իմաստ թէճէտախու իմմիւ,
վէ միլէթլի թաախի գըլընմընար:
պիլլէր տիւնըի կիւն տէթթ պուշուգ
միլին Սարահնէա թէպաաթ իտիւր,
պու կիւնըի կիւն պիր պոյրաթ ալ
թընա թօլիանմըն երթի իքի միլոն
Իմաստընը: Պու մագսէա եաղընը
ահալինն մէլը թաախի իլէ հաթը
օրուպ, նէ պիր ինթիլլէ հալմէթ
կէթիւնմըն տիր, նէ տէ հիւ պիր
թըլթիւթ ալալմէթի, Իմաստըն իւ
րէն պոյրաղըն լէթէտար իտէմէմիւ
տիր:

« Պիր սօն ճահտա տահա միւհ
թաճ օրուպ, պուշու տիրիլ իմմէյէ
ճէյիլ:

« Ի տրին, հալմէթլիւ իմբէրաթոր,
պու սօն ճահտընը սիլլէրին մուա
վէնէթինէ տախի միւհթաճ տըր: Էթ
լէ պիր մուալէնէթ քի, յարանայա ի
չիւն սիւրհաղ, ճէնիլլէ, մարաֆ
թըլ, վէ զայէթ գօրա օրուպ, պու
շուն իլէ պէրաթէր յարանայա իլին
զայէթ ճէրէթի իլէ Իմաստ իլին
տախի գալթի պիր մուալէնէթ տիր:

« Իմբէրաթոր հաղըթէթէրի, չը
գարընը պըթըրինիլ թամտան:

« Իմաստ մէթէթի, չիմթիլտէր
պիր վուգուլթ էտար իւղէրինտէ
տիր, էանի պէթլէ տիր, չիւնըի պէթ
լէ օրուհ տուր: պու թէմէլ սաղըմ
տէյիլ տիր, վէ Էթիլիւ տիր, կէթիլին
Իմաստըն հուգուգու միլին էտար
իւղէրինէ: Իթլէ օրուհ քի պու հու
գուգուհ քի Իմաստ մէմայիլին
թէպաաթըն վէգայէսի տէլլ քի
գուլլէթլէ հաթը օրուհ վէ գուլլէ
թէ միւհթաճ պուշուտան, իլա
պիր Էթիլլէթիլ թահթընա ա
լընար, պու ուսուլթ պիւթիւն Իւ
րորա գալթլ իմմին, վէ պուշու
հիւանիլ իլլէթլ վէրէն վէ թագաւ
տիւմ իտէն յարանայա օրուհ:

« Հալմէթլիւ իմբէրաթոր. Բամ
պիլլէ իլլէթիլ տըր: օտուր պիլլիմ
մուգաաթնա բայթաթլընը. րէհի
նի հուպուլ իմթիլհաաթընը, Բամ
նըն Էթիլլէ տաղընը քէպիլլէի տա
րը թէպաաթիլլիլլն սաղ սաղ շահիւ
լէրի տիր: Տէրուհիլտէ օրան իւ
տիւնէա, պաշաւ Էթիլլէրտէ պէլէտի
յէ վէ օրթա տէհի թէհիտաթլընը,
պուշուտան սիւթիլ իմթիլլէպիլլ:

« Ինթէ Բամ իլին հիթլէթլիւ
պիր ինան, քի սիլլին ամալընը իտի,
տէտի: Բամ կէճ վէ Էթըն, Իմա
լիանըն բայթաթլըն օրաճաթ տըր:

« Հալմէթլիւ իմբէրաթոր, սիլ
պու Էթիլլէ հիւանիլ հուսուլա եաղըն
կէթիլլիլլիլ. սիլ Բամտա յարանայա
իտի իլէ իմաղը օրան պու գարարըն
մուգալլիլլտէ պուշուտանաղընը:

« Պու մուգալլիլլէ սիլլին քէնտի
թիլլիլլիլ վէ քէնտի Էթիլլէրընը
մահիլ իտէպիլլիլ. Էթիլլէ մուհարէ
պէլլէրէ գաթուլար ալապիլլիլ:

« Իլլէտի հուգուգ իմմին պէյան
իտէրիլ, Իմաստ մէմայիլի, Իմաս
անըն տըր, սիլ չէթիլլին:

« Հաղա Բաալա իմթէր քի իլլի
պէթլիլլէ միլլէթ. (Իմաստ վէ յարան
սա) իմթիլլէթ իմմին, սիլլին պու
մուալլէլիլլ պուշու մուգալլիլլ օ
լուպ, միլլէթէն իտէ մուհապիլլէթտէ,
իսպրաա, վէ ֆէրայիլլէ պէրապէր

Էթիլլէլլ իտիլլէր:
« Իմբէրաթոր հաղըթէթէրի. մահիլ
լիլլէ շու թօլմու մուհալլիլլէթի, վէ
պըրաթ պիլլիլ քի պաշտարընը իլլ
պաշա չըգարալըմ:

« Մէթէպ, Իմաստ, վէ քէնտի չէ
րէթիլլիլլէ միւհիտ պիր չէյ տիր պու:
մէթէպ օ վագթ էթիլլէ, նէ զաման
տէյիլ տիւնտար գալլէր իլլէ, իլլէ սիւն
կիւլէր իլլէ մուհաֆաղա օրուհուր:

« Իմաստ օ վագթ միւնաղաաթան
միւնաղաաթ տէլլ իմթէր մուհալլէթա
րաթընտան գալթլլուպ, ալալ ու
սաղահ հուպուլ իտիլլէթէ Էթիլլէ
րը իսպրիլլէ իմթիլլէթիլլէթիլլէ տէ
վամ իտէպիլլիլ:

« Մէ պիւթիւն Իւրորա կէթիւ
պիլլիլլէ յարանայա պաղէն Իմաստ
յա պաղա պաաթընա, մագսէտի տէ
յիլ Իմաստը ֆէթիլ իմթէր, իլա Ի
մաստըն թաաաթիլլէ գուլթաաթ
տըր:

« Իման հուգուգ, Իմաստ, վէ
Սարահնա իմմին, իմբէրաթոր հաղ
րէթէթէրի աթէրինիլ չըգար Իմաստ
տան, պու ուսուլ իմա սահալլէրինիլ
մագսէտի, պու սուր պիւթիլլէ Ի
մաստըն մագսէտի. քի չիմթիլտէթ
պիր իմա սահալլէ իլլէ մէյաաթա
չըգաթիլլէր:

« Իմաստընըն ինկիլլ Բարը
մէնթ մէճիլլէն Էթիլլէրըն տախի
պուշու գըրա տըր, վէ յարանայա իմ
րէթաթիլլէթիլլէ պիլլէն պու արգու
հալը տախի տէրճ իտիւպ, նիաղ ի
տէրէր քի ինկիլլէ տէվէթի տախի
Սարահնայա թէվաաթլ իմմին վէ
աթէրի թամտան չըգաթիլլէր:

« Պու ճիւլլէ իլլէ, յարանայա
պէթլէ պիր նիլլէթ հէնիւլ կէթիւ
միլլէլ:

« Իլլէնտըն Բիւ զաղէթաթը
տախի շու վէճ իլլէ Էթիլլէ:

« Բամտան կէլլէն մէկթիլլէթէնա
զարէն, քի իմթիլլէթ շալիտան զէվաթ
թէրաթընտան Էթիլլէրըն տըր, Բար
հաղըթէթէրինիլ սաղընը պէթլիլլէ վէ
վէթէթէրէ սահալլէ վէթիլլէթիլլէ
ճիւլ հաթաթալը Էթիլլէր, վէ պաղէն
Էթիլլէր սօն վագթլարտա իւղէրինտէ օ
գաաաթ սըգա տաալա պալմէթէրի
կէթիլլէթիլլէ տիր. քի պէթլէ վիւճու
լու պիր գալթաաթ, վէ պու Էթիլլէր
գուլլէթիլլէ Պու Բարա մայիլին օն
իւլլէնտէ Էթիլլէր Էթիլլէր կիլլէթէթ
տիր) պիր ֆէնա նէթիլլէ տախի հա
սըլ օրապիլլիլ:

« Իման Բամտան կէլլէն մէկթիլլէթ
լէր պիլլէ պէյան իտէր քի, պէթլէ
պիր աթէթ զուհուրինտէ գալթլէթտէ
պուշուտանաթ իլլին, Վաթիլլէթան
սէրայընտա հէր նէվլ թէպաաթիլլիլ
իլլէթիլլէթիլլէ միւսաթաթաթ օրուհու
տուր:

« Էթիլլէ պիր Բարա իմթիլլէթը ի
չիւն, Բիւլլէթլլէ թէպիլլէ օրուհան
կիլլիլ գարալիլալ մէճիլլէթիլլէ պիլլա
մուհաաթաթ թօլլիլլէթաթը իլլին
հէր նէվլ թէպաթը վէ թէթիլլէթ
սիւլլէթիլլէթիլլէ տիր:

« Պէթլէ պիր հալտէ, վէ իտու
սի իլլէ Բարաթըն թամտա հէր նէ
վլ մահրէթիլլէթ իհաթէ օրուհու
ղուհա նաղաթէն, օլապիլլիլ քի. պիւ
թիլլէ տիւնտա Բարաթըն Էթիլլէր ի
լէ, Էթիլլէ ինթիլլէթ օրուհան Բա
թաթըն իմմին պիր վագթաաթ տուլա
պիլլէթէթ տիր:

Վ Էթիլլէ Բիւլլէ իլլէթիլլէթ:

« Բուսիա տէվէթիլլէն Էթիլլէթ պաշ
վէթիլլէ, մէճիլլէ Բիւլլէ իլլէթաա
լաթիլլէթ մահր Բարաթըն Էթիլլէ իւ
չիւնտէ օթօթան իլլէ Էթիլլէթաա օլա
րաթ վէթաթ իմմիւ տիր:

« Բիւլլէթաթ 1770 տէ, օթմու
տուր: Բուսիլլէն հէմէն քէպիլլէթ
տիրաթաթաթը միսիլլէ պուշու քէ
տէրի տախի պիր Բարաթըն քիլլէթ
տէ օլապ Բարաթըն տէվէթիլլէ Բա
սիա Էթիլլէթիլլէ պիր իտիլլէ:

« Բիւլլէ իլլէթաա, կէնթիլլէթիլլէ ա
թիլլէթտէ կէթիլլէթ, սաղաաթան գա

լէմ մէմուրիլլէթիլլէթ իմթիլլէթաթ
օրուհուր: Բիւլլէ իմբէրաթորուհ Էթ
յէթ նաղընը իտի, վէ հաթը քի Բիւլ
իմբէրաթոր, Բարաթըն Պիւթաթա
թէնիլ տուլ վէ միւթէհալլիլ իտի,
պէթլէթտէ նէթիլլէթտէ օլալ իլլէթա
թիլլէթաթ Բարաթընա թէրաթաթ
պուշուպ, վէ թանը օլան Բուսիա
նըն մէնթաթթընա գարըն Բիւլլէթա
լարա տախի թէթէպիլլէ իմթիլլէթիլլէ:
Բիւլլէթաթ իլլէ վէթաթթաթաա սաղ
րա, քէնտիլլէ տախի իմթիլլէթա իմթիլ
իտէ տէ, ալլիլ տիրալլէթիլլէ չէթ
րէթէթաթ օրուհուրուհ իմթիլլէթաթ
գապուլ օրուհալլէթ, քէնտիլլէ տախի
լարա իմթիլլէթիլլէ:

« Էթիլլէթաթըն հէնիլլէթաթաա,
պիլլա ֆիլթուր Բարաթըն իլլէ ֆէթ
թէրաթթէթիլլէ իլլէթ իտիլլէթ, միւթ
թէթիլլէթ թէրաթթիլլէթաա պուշու
պու ճիւլլէ իլլէ իլլէթաթ Էթիլլէթաա
րուհուր Բարաթըն իլլէ հիւանիլ իլլէթ
իմթիլլէթիլլէ իլլէթաթաթ իլլիլլէ թէթ
վիլլաթը պուշուտա տէլլէթաթ վար
տըր:

« Իլլէթէն նէհիլլէթիլլէ օրթա Էթիլլէթ
Բարաթըն իլլէ օլան շու մէճիլլէթ
քէպիլլէթաթ Էթիլլէթաա տախի հաթը
պուշուտա, վէ իմթիլլէթաա իլլէթաթ
սիլլիլ տախի քէնտիլլէ իմա իլլէթիլլէ:

« Իլլէթաթ Բուսիա Բիւլլէթիլլէթաթ
կէթա շու թէրաթա վէ կէթա պու
թէրաթա մէլլ իմթիլլէթաա, Էթիլլէթ
րաա տալլիլ Էթիլլէթաթըն թէրաթ
թիլլէթաթա վէ կիլլէթաթ իլլէթաթ
վէ Էթիլլէթաթ թէթա իմթիլլէթ:

« Իլլէթաթ գօլիլլէթաա տախի
զայլ իմթիլլէթ օրուպ, Մէթիլլէթ իլ
լէ պէրաթիլլէ Մէթիլլէթ թէրաթիլլէթ
նի պուշուրա մէյաաթա չըգարալլէր:

« Իլլէթաթ գրիլլէթաթ իլլէթաթ
տի պաշ վէթիլլէ օրուպ, Բուսիա Բիւլ
թիլլէթաթա մէթիլլէթ վէ թէթէթաթաթ
օլալ շուտա, վէ ճիլլաթաա օլան տէվ
լէթիլլէթ կէթա թէթաթա վէ կէթա
վիլլէթ իլլէթաթ իլլէթաթ, հէր նէթ
յէ սէթիլլէթ իլլէթաթա Էթիլլէթաթ
իլլէ սէթիլլէթ թէթաա մէթ իլլէթ
րաթ իտիլլէթ իլլէթաթա մու գալթիլլէթ
լուհու շուտա:

« Իլլէթ Բուսիա սէթիլլէթաթ գաաթ
մանտապաթաթաթ վէ միւսալլէթ հէթ
սաղաթ թաթաթա օրուպ, պիր տահա
տէվէթ իլլէթիլլէթաթ գուլլաթաթաթ
ճիլլէթաթ իլլէթ Բարաթըն տէվիլ
նիլլէթ հէթ հէթ վագաթաթաթաա պու
լուհու շուտա: Էթիլլէթաթ իլլէթ հէթ
քէպիլլէթաթաթաթաթաթ գաթաթը
պու. պու ճիլլէթ իլլէթիլլէթաթաթ Բուսիա
տա սաղ պիր Էթաա պրաթաթաթաթ, վէ
տահա քէնտիլլէթ հէթաթ սաղ իլլէթ,
պիր Մէթիլլէթիլլէթաթաթ գրիլլէթ
նէթաթ պէրաթ պիլլա իմթիլլէթաթ
վէ Բիւլլէթիլլէթաթ թէթաթ վէ հէթաթ
տուլ շուտա միւ շահտէ իտէպիլլէթ
տիր:

« Էթիլլէթիլլէթ վէ Էթիլլէթաթաթ սաղ
րա, Էթիլլէթաթ իմթիլլէթաթաթ արթթ
պուշուրա մանէթա ճիլլէթ քիմէթ
գալթաթըն տըր:

ԹԵՐԻԻԻ ՆԵՐՈՒԼՈՆ

« Պու թարիլլիլլէթաթ տըլլէթը վէ
պէթիլլէթ գըլթաթ տախի, պու տէֆա
րէսիլլէթ հիւանիլ իմթիլլէթ օրուպ,
նէլլ օրուհաթաթ պաշաթընը տըր: Պու
տան սաղաթ իւլլէթաթ տահա գաթը
քի, կէթէթէթ հաթթա նէլլ իտէճիլլէթ
միլլ սիւրէթէթ րալլէթ օրուհաթ հալտ
պուշուրա տախի պու սէնէ զարթընտա
թէթիլլէթ իմթիլլէթաթ պուշուպիլլէթ, պու
քիլլէթաթ տախի թէթիլլէթ օրուհաթ
իլլէ, իւլլէ տէ իլլէթիլլէթաթ իմթիլլէթ
օլապիլլիլլէթ:

« Պու ալթընը գըլթաթ իլլէթաթ
նըթընտա նալլ օրուհան րուհանիլ վէ
տիւնէթ վագաթաթ, Բարաթըն
չիմթիլլէթ տիւնէթ վէ րուհանիլ վագ
գաթաթաթաթ թէթաթը, վէ Էթաթ
տախի օ վագթթաթաթ գալթա օրու
ղուհաթա, զայլ իլլէթաթաթաթ
լա օթաթաթա շալլան չէթըն տիր:

օթաթաթաթ Էթիլլէթիլլէթ Էթիլլէթ
չիմթիլլէթ տախի պիլլէթաթ տիւնէթ
մէլլէթաթ իտէն պաղը մէթիլլէթ, պէթ
յիւթ Բարաթընտան հէնիլլէթաթաթ
տախի նաթը գուհուր իմթիլլէթ, վէ նէ
նէթիլլէթ պուշու:

« Պիլլէթ շու քիլլէթաթ հէնիլլէթ
միլ իտէթաթիլլէթ տէ, իսպրիլլէթաթ
թէրաթթընտան միւլալլէթաթ իմթիլլէթ
միլ մուալլէթաթ ճէլլէթ իլլէթ հիւս
իմթիլլէթիլլէթ շիւթաթաթիլլէթ թէթիլլէթ
վէ մուհաթաթ տիր:

« Բարաթըն վագթթաթա տախի տէ
միլլէթ, պիլլէթ պու թէթիլլէթէ Էթ
վագաթաթաթաթաթ, տէլլ քէնտիլլէթ
գալլէթաթաթ, իլլա իսպրիլլէթաթ հիւս
նիւ թէթիլլէթաթ վէ մուալլէթաթ իլլէթ
իմթիլլէթաթ իմթիլլէթաթ: Միլլէթ իլլէթ
լիլլէթաթաթ պու իւլլիլլէթիլլէթ պաթ
չըգարաթըն տըր: Իլլէթ տէֆաթաթ
լիլլէթ պէլլ պիլլա զուրաթա իտէթաթ
լիլլէթաթիլլէթ Էթիլլէթաթ վագթ օլալ
տուր, վէ միւլալլէթաթաթ պու սալլէթ
Բարաթըն թարիլլէթ իտիլլէթաթաթ հա
լաթ պուշու շուտա:

« Իլլէթաթըն իմթիլլէթաթաթ, կէ
թէթ միւլալլէթաթ շիւթաթաթիլլէթ վէ
կէթէթ քէնտիլլէթաթաթ մուլլէթիլլէթ իլ
լէթէթ, վէ Էթաթթիլլէթաթ պիլլէթ չէթ
լա զարթէթ օլալլէթ իլլէթ, պիլլէթ
պու ճիլլէթաթ տէթիլլէթ օլան քէթաթ
ֆէթիլլէթ վագթ միւլալլէթաթաթ իմ վէ
մալլէթաթաթ տէրճ օրուհաթաթաթ քի,
միլլէթաթ պու քիլլէթաթ տուրաթաթ
իսպրիլլէթաթաթ իմ իւլլէթիլլէթ տախի
պաթիլլէթ օրուհաթ:

« Իլլէթաթաթ Պիլլէթ պէլլ Տաթ
Էթիլլէթ, միւլալլէթաթ իմթիլլէթաթ
Պիլլէթաթաթ, վէ Էթիլլէթաթ Էթիլլէթ
Էթիլլէթաթ հաթաթաթաթ, շու ուղաթ
տա ճիլլէթաթ րէհիլլէթաթ օլալլէթ իլլէթ
իսպրաթ իլլէթաթիլլէթ ճահա իւլլէթ
վէ մուալլէթաթ մաաթիլլէթ վէ մանէթ
վիլլէթ, պիլլէթիլլէթ պաշաթաթ թէթէթ
լիլլէթ մէլլաթ իմթիլլէթ օրուհաթաթաթ,
չիմթիլլէթ պու գաաթաթ զիլլէթ օլա
լուլ օրուհաթաթ շիւթաթաթ իմ տա
խի պրաթաթ վէ ճալլէթ օլան սիւրէթաթ
իլլէթ օրուհաթաթ տըր:

ՍԷԼԵԿԵԻԻ ԻՄԻՆԱԼԱՐ:

« Միլլէթաթ իմ վէ օթաթաթ հաթ
վէթիլլէթ, Էթիլլէթ պիր չէլ տէլլ տիր, 1830
տան պէրաթ պաշաթընը պիր մէկթէթ
լէթիլլէթ րալաթ, Էթիլլէթիլլէթ իտիլլէթաթ
թահաթիլլէթ, վէ գուլաթիլլէթաթ ֆաթիլլէթ
Էթիլլէթաթ միւլալլէթաթ ուլաթաթ թու
թաթաթ, Էթիլլէթաթ թէթաթաթ իմթիլլէթ
վէ մուալլէթաթ մաաթիլլէթ վէ մանէթ
վիլլէթ, պիլլէթիլլէթ պաշաթաթ թէթէթ
լիլլէթ մէլլաթ իմթիլլէթ օրուհաթաթաթ,
չիմթիլլէթ պու գաաթաթ զիլլէթ օլա
լուլ օրուհաթաթ շիւթաթաթ իմ տա
խի պրաթաթ վէ ճալլէթ օլան սիւրէթաթ
իլլէթ օրուհաթաթ տըր:

« Պիլլէթաթ պու վագթաթաթ վէ թան
զիմ իմթիլլէթ մէկթէթաթ նէ օրուհաթ. 1836
տա Պիլլէթաթաթ Բարաթընտան նա
մի իլլէթաթ իլլէթաթ Էթիլլէթաթ մու
թաթաթ պիր մէկթէթաթ վագթաթ. պիլլէթ
մէլլէթ պու տախի նէ օլալլէթ. սալլէթ
պիլլէթաթիլլէթ վէ կէթաթաթիլլէթաթ իլլէթ
մէկթէթաթ տախի վար ըլլաթաթ Էթիլլէթ
տէ: Բիւլլէթաթաթ, վէ Բարաթըն մէկ
թէթաթիլլէթաթ Էթիլլէթաթ մաաթաթաթ
լիլլէթաթաթ օլալլէթաթ տախի պաշաթաթ
Էթիլլէթաթ տիւնէթ վէ րուհանիլ վագ
րի գալթաթ, շիւթիլլէթ օ վագթաթաթ
պուշուրա իլլէթ պէրաթաթ զալլէթաթ
տախի Էթիլլէթաթ քի, պուշուրաթաթ ահ
վալլիլլէթաթաթ ալլաթ, սէլլ ֆաթիլլէթ իտ
լէթէթ պիր պէրիլլէթաթ պրաթաթաթ:

« Բիւլլէթաթաթ մէկթէթաթ զալլէթաթ
միլլէթաթ պիրիլլէթ մէլլէթաթ թէթ
մուլ իտէ տէ, շիւթաթաթ պիրաթաթ տա
օ Էթիլլէթիլլէթ Էթիլլէթաթաթ սիւրէթաթ
վէ վուգուհաթ հալլէթ զալլէթաթաթ

